

Прочетете внимателно текста.

Не помня дали това се случи на същата вечер, но беше пак през есента. Студът бе стегнал яко, затуй с радост приемах поканите на Аспарух — в каменния хански аул поне не подвяваше, както в шатрата ми.

Аспарух използваше и вечерните часове за някаква полезна работа. Например режеше дълги тесни ремъчки, заковаваше ги по три о дървения стълб и ги сплиташе като женска коса; той винаги по нещо вършеше. А аз седях до огнището, греех се.

По някое време бавни, тежки стъпки прокъртяха из ходника.

— Така стъпва само ювиги ханът — казах аз и се изправих.

Присъствието на хан Кубрат неизменно ме смущаваше. Стараех се всякак да спечеля неговото благоволение, но старият хан бе така пестелив на думи, че не смогвах да отгатна нищо зад хладно замисления му поглед. Неразгадаема за мен бе и възрастта на хана. Той ми се струваше същевременно и старец, заради почти белите си коси и мустаци, и мъж на средни години по своята съдържана сила, която се издаваше в движенията му, в остротата на речта.

Двама с Аспарух му се поклонихме чинно. Ханът заразглежда работата на сина си. Разглеждайки я, той подхвърли:

— Е, какъв смяташ да станеш, сине? Кожар, ковач, оръжейник?

— Искам да мога съвсем всичко — прямо отговори Аспарух.

Забили поглед в мраморния под, двамата ние приличахме на поучавани деца, при все че на ръст бяхме по-високи от хана.

— Иде зима ... — без връзка продължи той. — Къси дни, дълга тъмница. Откакто при нас е Велизарий, защо да те не научи на писмо?

В пълно недоумение Аспарух се втренчи в баща си, после в мене.

— Ти сам си ми казал, че на мъжа прилягат дела, не писмо — проговори той. — Затова съм залягал във всички мъжки изкуства. Искам да ти бъда най-добрият воин.

— Малко е, малко! ... — рече хан Кубрат. — Слава на Тангра, дал ми е десетки хиляди добри воини. Един повече не е кой знае що...

Ханът седна до огъня, прикани ни да седнем и ние и продължи да говори:

— Вярно е, че народът ми е прочут по бойни достойнства, но на света има и други народи, умеещи друго... Всеки от тях се домогва към нещо, та не може тези много домогвания да не се сблъскат, ако не ги съчетаем разумно... Има два пътя към чуждия народ — войната или договорът. За война българинът готви децата си от прохождане. А къде ги нашите хора, годни за договори? От утре ще те учи Велизарий.

Аспарух и не понечи да се противи, волята на всесветлия беше закон. А всесветлият се обърна към мене:

— Ще те наградя толкова богато, колкото по-бързо свършиш работа. При една забрана — никакво слово за вашия християнски бог! Иначе ще ни накаже Тангра.

(По Вера Мутафчиева)

№	Тестови задачи	Точки	Точки
1.	<p>Отговорете с ДА или НЕ според текста:</p> <p>А. Разказвачът в текста е грамотният чужденец Велизарий ДА/НЕ</p> <p>Б. Действието в текста се развива на Балканския полуостров. ДА/НЕ</p> <p>В. Според текста Аспарух и Велизарий са приятели ДА/НЕ</p> <p>Г. Според текста Аспарух е най-добрият воин на хан Кубрат. ДА/НЕ</p> <p>Д. Според текста българите са християни, ДА/НЕ</p>	L/0/1/2 /3/4/5	L/0/1/2 /3/4/ 5
2.	<p>Тълкувайте смисъла на подчертаните изрази от текста с по едно изречение или словосъчетание:</p> <p>А. Пестелив на думи _____ _____ _____</p> <p>Б. остротата на речта _____ _____ _____</p> <p>В. забили поглед в мраморния под _____ _____ _____</p> <p>Г. тъмница _____ _____</p> <p>Д. домогвания _____</p>	L/0/1/2 /3/4/5 L/0/1/2 /3/4/5 L/0/1/2 /3/4/5	L/0/1/2 /3/4/5 L/0/1/2 /3/4/5 L/0/1/2 /3/4/5
3.	<p>Заградете буквата на верния отговор. Към кой тип се отнася текстът?</p> <p>А. повествование и описание;</p> <p>Б. повествование и разсъждение;</p> <p>В. описание и повествование;</p> <p>Г. повествование.</p>	L/0/1	L/0/1
4.	<p>Формулирайте с едно изречение и запишете основната мисъл на текста.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L/0/1 L/0/1 L/0/1	L/0/1 L/0/1 L/0/1

5.	Озаглавете текста, като назовете темата и запишете заглавието. <hr/> <hr/>	L/0/1/2	L/0/1/2
6.	Открийте в текста и запишете по един пример на: Сравнение _____ Метафора _____ Епитет _____	L/0/1/2 /3	L/0/1/2 /3
7.	Съставете и запишете 3 /три/ изречения, като употребите думата „СТУДЕН” в различни значения /можете да промените формата на думата – род и число. <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L/0/1/2 /3 L/0/1/2 /3 L/0/1/2 /3	L/0/1/2 /3 L/0/1/2 /3 L/0/1/2 /3
8.	Резюмирайте с две -три изречения защо хан Кубрат настоява Аспарух да се учи на писмо. <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L/0/1 L/0/1 L/0/1 L/0/1 L/0/1	L/0/1 L/0/1 L/0/1 L/0/1 L/0/1

11.	<p>Запишете следните съществителни: <i>оръжейник, огнище, мъж, народ, син</i></p> <p>А. в множествено число</p> <hr/> <hr/> <p>Б. в съчетание с числителното 2 (като го запишете с букви)</p> <hr/> <hr/>	<p>L/0/1/2 /3/4/5</p> <p>L/0/1/2 /3/4/5</p>	<p>L/0/1/2 /3/4/5</p> <p>L/0/1/2 /3/4/5</p>
12.	<p>Трансформирайте и запишете дадения откъс в сегашно време:</p> <p>Ханът седна до огъня, прикани ни да седнем и ние, и продължи да говори. Аспарух не посмя да се противи, волята на всесветлия беше закон.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>L/0/1/2 /3/4/5/6</p>	<p>L/0/1/2 /3/4/5/6</p>
13.	<p>Студът бе стегнал яко, затуй с радост приемах поканите на Аспарух — в каменния хански аул поне не подвяваше както в шатрата ми.</p> <p>Заградете верния отговор: В това изречение са употребени следните глаголни времена:</p> <p>а. минало неопределено, минало свършено</p> <p>б. минало предварително, минало несвършено</p> <p>в. минало неопределено, минало несвършено,</p> <p>г. минало предварително, минало свършено</p>	<p>L/0/1/2</p>	<p>L/0/1/2</p>

<p>14.</p>	<p>Препишете изречението, като поправите правописните и пунктуационните грешки.</p> <p>С подкрепата на княз Борис учениците на Кирилл и Методий възкресяват тяхното дело. През 893 година, славянската писменност е обявена за държавна и царковна. При Симеон велики страната изживява културен разцвет. Тя става средище на новата славянска цивилизация.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>L/0/1/2 /3/4/5/6</p>	<p>L/0/1/2 /3/4/5/6</p>
<p>15.</p>	<p>Запишете съдържанието на фрагмента без да използвате пряка реч:</p> <p>А ханът се обърна към Велизарий:</p> <p>— Ще те наградя толкова по-богато, колкото по-бързо научиш Аспарух на писмо. При една забрана — никакво слово за вашия бог! Иначе ще ни накаже Тангра.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>L/0/1 L/0/1 L/0/1 L/0/1 L/0/1 L/0/1</p>	<p>L/0/1 L/0/1 L/0/1 L/0/1 L/0/1</p>
<p>16.</p>	<p>Прочетете изречението и запишете верните твърдения от дадените в скобите:</p> <p>Ханът седна до огъня, прикани ни да седнем и ние, и продължи да говори</p> <p>Това изречение е _____ (сложно съчинено, сложно съставно, сложно смесено) и се състои от _____ (две, три, четири, пет, шест) прости изречения.</p>	<p>L/0/1 L/0/1</p>	<p>L/0/1 L/0/1</p>

